

*Д. Кириченко,
студентка,
О. Зимовець,
старший викладач,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

РОЛЬ ГРИ У РОЗВИТКУ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Гра є невід'ємною частиною життя кожної дитини. Гра подобається і дітям, і дорослим, адже гра є природною потребою людини. Високу оцінку грі дав В. Сухомлинський. Він писав: «Гра – це величезне світле вікно, крізь яке в духовний світ дитини вливається живлючий потік уявлень, понять про навколишній світ. Гра – це іскра, що засвічує вогник допитливості» [1]. Гра приносить радість і щастя, вона пропонує задоволення, і в той же час це спосіб, за допомогою якого діти дізнаються про себе, про інших і світ, який їх оточує, вони набувають навичок і створюють соціальні відносини. Тому надзвичайно важливо, щоб кожна дитина мала достатньо часу для ігор і щоб гра була невід'ємною частиною її життя. Те, як дитина грає, і людина, з якою вона грає, змінюють шлях розвитку дитини. Ігри є її природною потребою і одним із основних занять.

Найбільше діти люблять динамічні ігри, у змісті яких достатньо дії (моторики) і швидкої інтелектуальної реакції на вирішення завдання, рольові ігри, головний герой якої дозволяє самостверджуватися, а також ігри, які дарують вогник дитячого здорового гумору та створюють гарний настрій. Найкорисніші ігри – це ті, які мають поєднання вищезгаданих якостей. Численні дослідження вказують на роль і значення гри для розвитку фізичних, моральних, інтелектуальних, соціальних та емоційних якостей дитини. Через неї задовольняються інтереси дітей і дорослих, особливо в тих районах, де традиційні ігри століттями розглядалися як окремих спосіб організованого спілкування та проведення дозвілля.

Численні покоління виростили з традиційними іграми, які передавалися з покоління в покоління, використовувалися та вдосконалювалися. Ці види ігор засвоювалися від старших дітей (насамперед від братів і сестер), а потім і від дорослих (членів сім'ї та вчителів). Навіть сьогодні діти із задоволенням грають у старовинні традиційні ігри, незважаючи на появу комп'ютерних ігор (які можуть стримувати деякі сфери розвитку дітей та їх творчості). Збереження народної традиції через ігри необхідне для збереження нашої нації, молодого покоління, наших нащадків, їх виховання на перевірених, добрих і збережених традиційних цінностях. Традиційні ігри – це скарб, який ми повинні берегти. Вони є потужним інструментом для навчання, тому що через них ми отримуємо знання, культурний досвід, формуємо звички та навички [2].

Таким чином, гра – це діяльність, яка домінує в житті дітей і має особливе значення в їх розвитку та вихованні, особливо в дошкільний період. Тому у навчально-виховному процесі дітей дошкільного віку велика увага має приділятися створенню умов для спонтанного проведення ігор або спрямованих ігор, ігор з правилами, заздалегідь встановленими дорослими з метою досягнення певного педагогічного впливу. Дидактичні та рухливі ігри є лише елементами цілеспрямовано організованого навчального процесу. Педагог повинен співпрацювати з дітьми в грі, допомагати їм, пропонуючи проблему, а не даючи остаточні рішення. Крім того, він має допомогти їм усвідомити свої можливості та стати партнером у грі. Виховання через гру означає спрямування психофізичних можливостей дитини, але в той же час гру варто розглядати як основу творчості та спонтанності дитини.

Дидактична гра являє собою форму, за допомогою якої діти в цікавій формі поновлюють, поширюють, перевіряють і закріплюють свій досвід і свої здібності, а набуті знання, досвід і враження виражають і застосовують у нових життєвих і навчальних ситуаціях. Дидактичні ігри сприяють загальному розвитку дитини, вони спрямовують свою увагу, коли йдеться про сприйняття та спостереження за об'єктом, порівнюючи подібності та відмінності, заохочуючи фантазію та творчість. Зміст дидактичних ігор розширює загальну картину світу дітей, спрямовує їхню допитливість, стимулює мовленнєву діяльність, збагачує словниковий запас, активізує усне спілкування.

Через традиційні ігри діти реалізують свою потребу в русі, набувають важливих вражень, розвивають і переживають емоції, переживають враження від того, що є красивим, потворним, що робить їх щасливими чи нещасними, активізують усі органи чуття. Через ці ігри задовольняються соціальні потреби, такі як контакти з однолітками та дорослими; вони стають для них моделями для наслідування, гравцями, знайомими зі своєю групою чи суперниками. Вони спілкуються, самоорганізуються, обговорюють і домовляються в грі, вчаться демократично обирати свого лідера (капітана), колективно радіють, вписуються в групу, активізують усі їхні чуття, розвивають уяву та абстрактні думки.

Специфікою застосування ігор у навчанні дітей англійської мови полягає у тому, що на заняттях вихователь виконує роль режисера-організатора і ведучого ігрової діяльності. Він враховує вже набутий дітьми досвід участі у сюжетно-рольових, театралізованих іграх, іграх з правилами (рухливих, дидактичних, народних, музичних, розвивальних, комп'ютерних тощо). Діти без особливих зусиль усвідомлюють зміст, сюжет, правила, рольові дії, творчий задум, рольові та організаційні взаємини та інші ознаки даної гри, краще розуміють навчальні завдання. Це є важливим чинником того, що оптимально використовується час, і заняття не перетворюється на розвагу. Провідним методом на заняттях з англійської мови дітей дошкільного віку виступає дидактична та творча гра на основі елементарної лексики дитячого спілкування, в якій дії дітей регулюються ігровими завданнями та ігровими правилами [3, с. 28].

В методичній літературі є різні класифікації ігрових завдань для навчання англійської мови дітей дошкільного віку. За кількісним складом учасників розрізняють фронтальні, підгрупові та парні ігри. За метою і завданнями

навчання виділяють такі ігри як мовні (лексичні, граматичні, фонетичні), мовленнєві (ігри на формування вмінь говоріння та аудіювання) та комунікативні (для формування навичок спілкування). За характером і формою поведінки учасників ігрові завдання поділяють на ігри-маніпуляції з предметами (малюнками, картками, ляльками, м'ячем, іграшками, іграшковим посудом та меблями, лото, доміно тощо), ігри, пов'язані з рухами та фізичними діями («Хоровод», «Потяг», ходьба, стрибки, біг, та ін.), ігри-змагання (в парах, групах, командах) та рольові ігри на основі уявних та реальних ситуацій («День народження», «У магазині» та ін.) [3, с. 29-30].

Будь яка гра, як правило, відноситься одночасно до різних типів. Наприклад, рольова гра «A Visit to the Doctor» є одночасно парною, мовленнєвою, комунікативною, грою-маніпуляцією з іграшковим медичним обладнанням та одягом (термометр, фонендоскоп, медична шапочка тощо), рольовою грою на основі реальних ситуацій та пов'язаною з рухами та фізичними діями. Настільна гра «Bounce around» та гра з кубиками, які створені нами за допомогою сайту mes-english.com [4] та Tools for Educators [5] (див. Рис. 1), можуть бути класифіковані як підгрупові, мовні (лексичні) та ігри-маніпуляції з малюнками та кубиками.

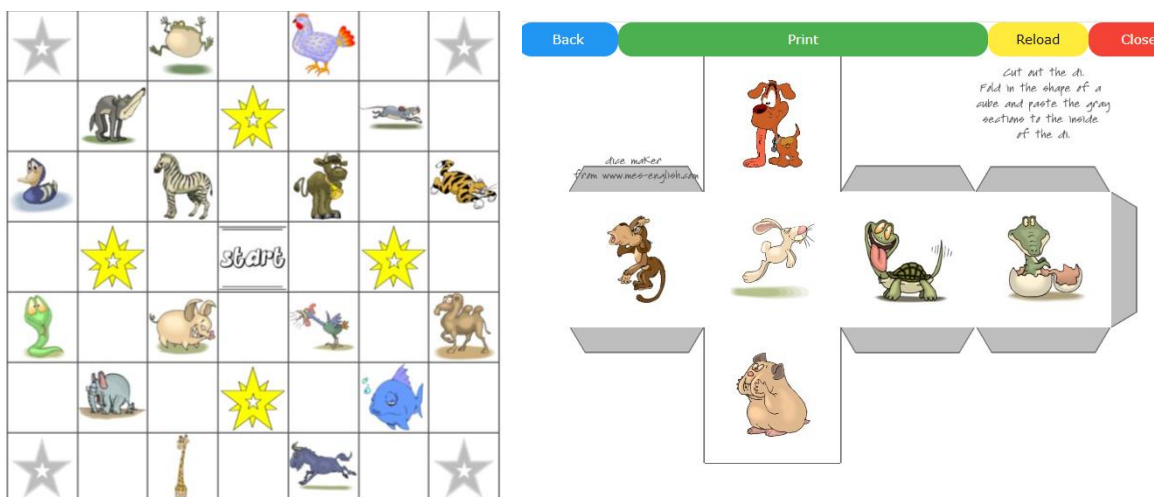

Рис. 1. Настільна гра і кубик, створені за допомогою сайту Mes-english.com. та Tools for Educators

Таким чином, гра є потужним методом навчання і виховання дошкільників. Використання ігрових завдань на заняттях з англійської мови у закладах дошкільної освіти сприяє як загальному розвитку дітей, так і формуванню їх іншомовних навичок і вмінь. За допомогою подібних ігор навчальний процес стає для дітей цікавим, захоплюючим та невимушеним. Одночасно в дітей підвищується мотивація до вивчення англійської мови, формуються комунікативні вміння, логічне мислення, вміння працювати у команді, а також розвивається пам'ять, увага, уява, швидкість реакції тощо. Перспективою подальших досліджень ми вбачаємо створення каталогу ігрових завдань різних типів для навчання англійської мови дітей дошкільного віку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: у 5-ти т. Т. 3. – К.: Рад. школа, 1977. – 670 с.
2. Бугастова І. А. Гра як засіб підготовки дитини до школи // Журнал для батьків. – 2001. – № 1. – С. 17.
3. Кулікова І. А. Англійська мова для дітей дошкільного віку: програма та методичні рекомендації / І. А. Кулікова, Т. М. Шкваріна; за заг. ред. О. В. Низковської. – 3-тє вид., зі змін. та доповн. – Тернопіль: Мандрівець, 2015. – 48 с.
4. Mes-english.com (game-maker) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.mes-english.com/games/bouncearound.php>
5. Tools for Educators (dice-maker) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.toolsforeducators.com/dice/>